

In de academies zijn evaluaties vervangen door ‘toekomstgerichte feedback’. Trendsetzend, vindt **ERIK SCHROOTEN**.

Wat de leraar kan leren van de kunstenaar

ERIK SCHROOTEN

Wie? Onderzoeker UC Leuven Limburg en leraar gitaar.

Wat? In het deeltijds kunstonderwijs zijn klassieke jury-examens verleden tijd. En de leraar-kunstenaar krijgt er veel autonomie. Een model voor andere onderwijsniveaus?

Bij het evalueren moet er aandacht zijn voor de eigenheid van de leerling. © Bart Dewaele

De kunstacademies in Vlaanderen starten dit schooljaar met een nieuwe organisatiestructuur: nieuwe vakken, nieuwe opties en meer autonomie. De overheid keurde het decreet pas in het voorjaar van 2018 goed, waardoor de voorbereidingstijd kort was. Daarom zal het dit jaar organisatorisch allemaal wat minder lekker lopen. Het wordt zoeken en experimenteren. Gelukkig kunnen leraar-kunstenaars daar wel mee omgaan.

Die nieuwe structuur is een grote verandering in het deeltijds kunstonderwijs, maar zeker niet de enige. Al enkele jaren zijn er inhoudelijke verschuivingen te zien die minstens zo belangrijk en interessant zijn. Academies zijn van conservatieve bastions geëvolueerd naar trendsetters in onderwijsland.

Uitstraling van de leerling

Een nieuwe kijk op evaluaties en uitgepuurde doelen voor het kunstonderwijs zijn daarvan twee mooie voorbeelden.

Een overgroot deel van de academies in Vlaanderen heeft vaarwel gezegd tegen het oude evaluatiesysteem. Waar vroeger ernstige juryleden achter een tafel punten gaven voor wan- en prachtprestaties, zien we nu jury's ijverig feedback formuleren. Die feedback is het resultaat van een radicaal veranderde mindset: een evaluatie mag

leerlingen niet in een rangschikking plaatsen, maar moet hen uitdagen om een volgende stap te zetten in de eigen ontwikkeling. Concrete, heldere en toekomstgerichte feedback is daarvoor de meest effectieve manier. Alle leerlingen, ook de toptalenten, zijn erbij gebaat.

In die feedback komt niet enkel de technische uitvoering aan bod, maar ook de uitstraling van de leerling en de mate waarin de leerling zijn publiek raakt. In een genuanceerde taal wordt uitgedrukt wat opvalt en wat de eigenheid van de leerling is. Een leraar-kunstenaar heeft daar een bijzondere fijngevoeligheid voor en kan die nu ten volle inzetten.

Vroeger hingen de leerlingen na een laag cijfer hun gitaar aan de haak. Vandaag dagen academies leerlingen uit om een volgende stap in de eigen ontwikkeling te zetten. En om verder te blijven spelen. Directeurs krijgen nu opeens felicitaties van ouders die het sterk waarderen hoe hun kind zo mooi getypeerd werd in de evaluatiefiche.

De angst dat de kwaliteit zou dalen is ongegrond. Technische virtuositeit krijgt niet langer alle focus. Wie zit er te wachten op een moeizame en struikelende uitvoering van een veel te moeilijke driestemmige inventie van Bach? Eindeloze examens voor lege zalen zijn vervangen door stijlvolle concerten door gemotiveerde leerlingen, met een levend publiek.

Het deeltijds kunstonderwijs heeft samen met de overheid ook een beperkt aantal doelstellingen (artistieke competenties) uitgetekend.

Alle doelen op één pagina

Terwijl op andere onderwijsniveaus nog de gedachte leeft dat meer doelen ook resulteren in beter onderwijs, is de toon voor het kunstonderwijs anders. Het leerplan 'Kunstig Competent' zet de doelen voor tien jaar kunstonderwijs op één pagina: twintig thema's die tijdens de opleiding aan bod moeten komen. Dat geeft overzicht en daagt de leraar-kunstenaar uit om met zijn rijke verbeelding een eigen vorm te geven aan die doelen. Het deeltijds kunstonderwijs geeft zo veel vertrouwen en autonomie aan de leraren. En dat werkt stimulerend.

Een beknopte lijst doelen heeft nog andere voordelen. Het geeft ruimte om op maat van de leerling te werken. Leraren kunnen altijd weer keuzes maken om bepaalde aspecten meer uit te diepen en andere thema's enkel aan te raken. Ze kunnen zo optimaal aansluiten bij de volgende ontwikkelingszone van een leerling.

De vroegere, gestandaardiseerde examens hadden soms het tegenovergesteld effect. Ze dwongen leraren om uniform en gericht naar die evaluatie toe te werken. *Teaching to the test*. En dan stelde je je soms de vraag of de leerling iets geleerd had.

Ondertussen groeit er ook vanuit het lager, secundair en hoger onderwijs interesse voor dit model: de radicale keuzes, de compacte en open set doelen, de autonomie voor de leraar en de voedende evaluatie spreken aan.

En misschien willen ook leraren buiten de academie – diep in hun hart – iets meer kunstenaar in hun klas zijn: eigenzinnig en risicovol. Avonturen tijdens de avonduren.